

Demokrati – Unges valgdeltagelse

Unge er politisk interesserede og aktive, men de stemmer mindre end resten af befolkningen. Det er en demokratisk udfordring, fordi unges valgdeltagelse er afgørende for at fastholde en høj valgdeltagelse for hele befolkningen.

Kun 47,1 procent af de unge på 19-29 år stemte ved det seneste kommunalvalg i 2009, mens den generelle valgdeltagelse var 65,8 procent. Unges valgdeltagelse er dermed markant lavere end hos den øvrige befolkning. Lignende forskelle kan findes for valg til Europa-Parlamentet, hvor kun omkring en tredjedel af de unge sædvanligvis stemmer. Ved folketingsvalg er forskellen mellem de unge og de midaldrende omkring 10 procentpoint. Det skyldes, at opmærksomheden ved folketingsvalg er større og i højere grad trækker unge til stemmeurnerne.¹

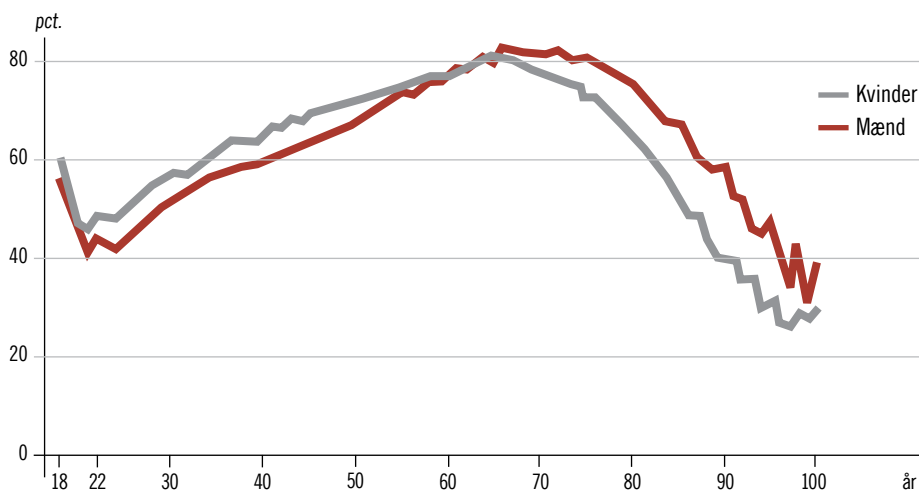
Hvilke unge stemmer?

De 18-19-årige stemmer væsentligt mere sammenlignet med

'ældre' unge. Ved kommunalvalget i 2009 havde de yngste vælgere en valgdeltagelse på hele 65 procent. Derefter falder valgdeltagelsen markant, og først omkring de 35 år når valgdeltagelsen niveauet hos de alleryngste vælgere.

Når de 18-19-årige stemmer betydeligt mere end ældre unge, så skyldes det, at de 18-19-årige er i en mere stabil periode af deres liv end for eksempel de 22-årige, som ofte er flyttet hjemmefra og forlader deres normale netværk på uddannelser og i familie. Det skyldes også, at unge, der bor hjemme, er påvirket af forældrenes høje valgdeltagelse, mens unge, der bor ude, i højere grad er påvirket af jævnaldrende kammerater, der typisk stemmer sjældnere.²

FIGUR 1: VALGDELTADELSEN FORDELT PÅ KØN OG ALDER (KOMMUNALVALGET 2009)

TABEL 1: VALGDELTADELSEN PÅ ALDERSGRUPPER FRA 1997 TIL 2009 I KØBENHAVN OG AARHUS

	1997		2001		2009		Diff. 97-09
	Pct.	N (antal)	Pct.	N (antal)	Pct.	N (antal)	
18 år	60,2	6.446			53,0	7.093	-7,2
19-21 år	54,0	32.509	77,2	192.778	46,0	37.844	-8,0
22-29 år	55,7	153.177			50,0	144.993	-5,7
30- år	65,6	436.527	80,1	446.589	61,2	449.348	-4,4
Total	62,5	628.659	79,2	639.367	57,5	639.278	-4,8

Note: Den høje kommunale valgdeltagelse ved 2001-valget skyldes det kombinerede folketingsvalg og kommunalvalg. Valgdeltagelsen i 2001 dækker gruppen 18 til 29 år.

Hvad stemmer de unge?

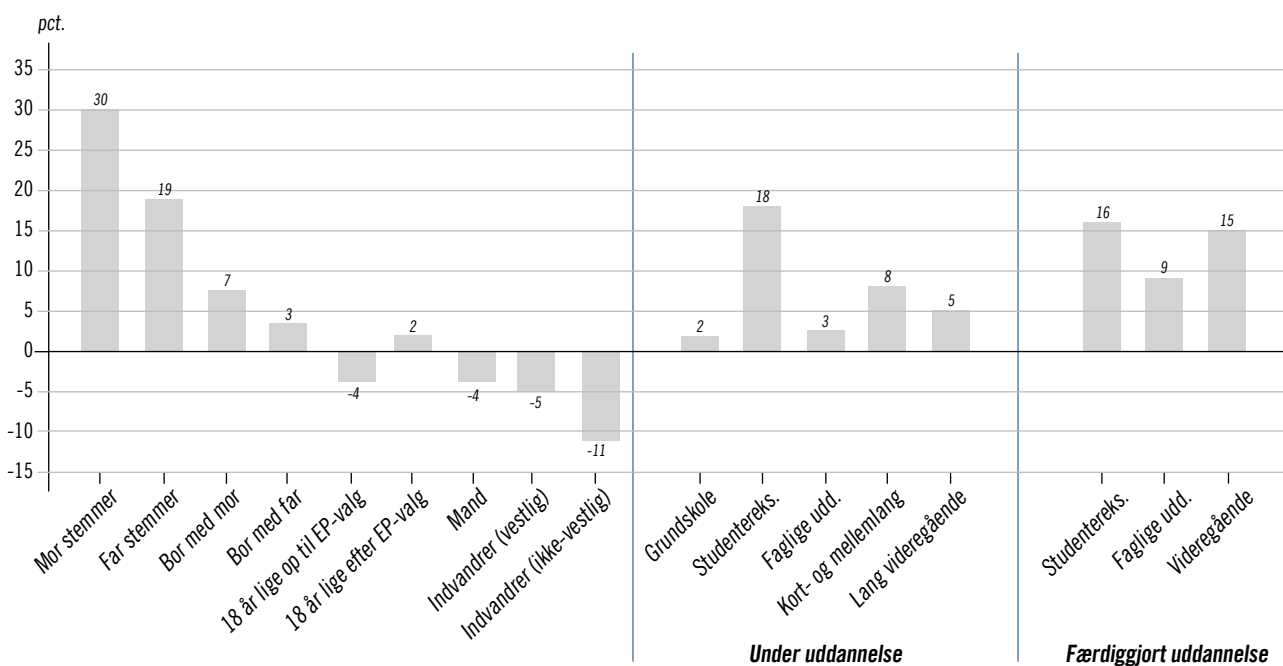
Unge danske vælgers politiske adfærd ligner den gennemsnitlige vælgers. På trods af en udbredt forestilling om, at unge er mere venstreorienterede end resten af befolkningen, så viser undersøgelser, at et flertal af førstegangsvælgerne aktuelt vil stemme på de borgerlige partier.³ Den partipolitiske farve på ungdommen er imidlertid ikke en konstant størrelse, og der ligner de unge resten af befolkningen.

Udviklingen i unges valgdeltagelse

Valgdeltagelsen ved kommunalvalg er generelt faldet med 4,8 procent over de sidste 12 år. Nedgangen er dog særlig kraftig for de unge. Blandt de to yngste vælgergrupper er nedgangen på næsten 8 procentpoint. Det fortæller, at den nuværende generation af unge stemmer mindre end unge for blot 12 år siden – der bliver altså større og større forskel på valgdeltagelsen hos unge og ældre.

fortsættes...

FIGUR 2: EFFEKTEN AF CENTRALE FAKTORER PÅ 18-21-ÅRIGES SANDSYNLIGHED FOR AT STEMME²

Note: Ændring i forudsagt valgdeltagelse (pct.). Ændringerne i sandsynligheder er beregnet ud fra en binomial logistisk regression. Ændringerne svarer til partielle effekter for de enkelte variable. I modellen er foruden de ovenfor viste variable også kontrolleret for alder, indkomst, kommune- og adresseanciennitet, statsborgerskab, civilstand samt forældernes uddannelsesniveaue og indkomst.

Faktorer for unges valgdeltagelse

Social arv, netværk og uddannelse er de vigtigste faktorer, der forklarer unges valgdeltagelse. Unges valgdeltagelse bliver primært afgjort af, om forældrene stemmer.⁴ Eksempelvis har en 18-21-årig, hvis mor stemmer, 30 procentpoint højere valgdeltagelse end en ung, hvis mor undlader at stemme. Hvis faren stemmer, har den unge tilsvarende 19 procentpoint højere valgdeltagelse, end hvis faren ikke stemmer. Valgdeltagelsen øges ydermere med 10 procentpoint, hvis en ung vælger bor med begge sine forældre. Det skyldes, at valgdeltagelse ikke kun er en individuel handling, men først og fremmest handler om den sociale påvirkning, unge bliver udsat for af sine forældre og i sit netværk.⁵

Uddannelse har også en betydelig effekt, fordi det giver et stærkt socialt netværk, som er afgørende for, om unge stemmer eller ej. Faglige uddannelser har en effekt på 9 procentpoint, mens gymnasiale uddannelser øger valgdeltagelsen med 16 procentpoint.

En særlig udfordring er valgdeltagelsen hos unge med en anden etnisk baggrund end dansk. Nydanske unge fra ikke-vestlige lande stemmer 11 procentpoint mindre end etniske danskere.

Konsekvensen af unges lave valgdeltagelse

At stemme er i høj grad et spørgsmål om vane. Stemmer du ikke som ung, er der stor risiko for, at du heller ikke stemmer senere i livet. En fortsat faldende valgdeltagelse blandt nutidens unge betyder, at vi vil se markante fald i valgdeltagelsen for hele befolkningen, når de unge generationer bliver til ældre generationer. Stemmer de unge ikke ved deres første valg, risikerer samfundet at miste en hel generation af vælgere, idet normen om at stemme er vanskelig at etablere senere i livet.⁶

1 Bhatti, Y. & Hansen, K.M. (2010): *Valgdeltagelsen ved kommunalvalget 17. november 2009*, Institut for Statskundskab, Københavns Universitet.

2 Bhatti, Y. & Hansen, K.M. (2011): *Valgdeltagelsen blandt danske unge*, Valgretskommissionens betænkning *Demokrati for fremtiden*

3 Thomsen, Søren Risbjerg (2012): *Vægtet snit af meningsmålinger*, Altinget.dk

4 Bhatti, Y. & Hansen, K.M. (2010): *The Process of Retiring from the Civic Duty of Voting. Analyzing Turnout among Elderly Voters.*

5 Christakis, N.A. & Fowler, J.H. (2009): *Connected. The Surprising Power of Our Social Networks and How They Shape Our Lives*. New York: Little, Brown and Company.

6 Franklin, M. (2004): *Voter Turnout and the Dynamics of Electoral Competition in Established Democracies Since 1945*, New York: Cambridge University Press.

